

УДК 7.012: 7.05:684

Цитування:

Стрілець В. Ф., Лампека М. Г., Хижинський В. В. Тенденції розвитку дизайну меблів кінця XX – початку XXI століття. *Культура і сучасність : альманах*. 2021. № 2. С. 123–129.

Strilets V., Lampeka M., Khizhinsky V. (2021). Furniture design development trends late XX – beginning XXI century. *Kultura i suchasnist : almanakh*, 2, 123–129 [in Ukrainian].

Стрілець Валерій Федорович,

кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри комп'ютерної,
інженерної графіки та дизайну

Національного транспортного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7669-8770>

vstrilets8@gmail.com

Лампека Микола Геронтіївич,

кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри комп'ютерної,
інженерної графіки та дизайну

Національного транспортного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9580-3399>

mlampeka@ukr.net

Хижинський Володимир Вікторович,

кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри художньої кераміки,
дерева, скульптури та металу

Київської державної академії декоративно-
прикладного мистецтва і дизайну

імені Михайла Бойчука

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8450-9087>

volodymyr.khyzhynsky@gmail.com

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДИЗАЙНУ МЕБЛІВ КІНЦЯ XX – ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ

Мета дослідження – виявити загальні тенденції розвитку дизайну меблів кінця XX – початку XXI століття, для визначення й формування об'єктивного комплексного наукового погляду на розвиток дизайну предметного середовища цього періоду. **Методологія** дослідження полягає в застосуванні теоретичних та емпіричних методів: зіставно-історичний і об'єктивно-аспектний аналіз дали змогу визначити специфіку інновацій для виявлення тенденцій розвитку дизайну меблів у вказаний період; проблемно-цільовий метод став у нагоді під час вивчення й аналізу літературних матеріалів. **Наукова новизна**. У дослідженні вперше застосовано комплексне визначення основних ознак формотворення й виявлені та сформульовані основні тенденції розвитку дизайну меблів та формування внутрішнього предметного середовища кінця XX – початку XXI століття. **Висновки**. Отримані результати дозволяють виявити характерні риси формотворення предметів умеблювання інтер'єрів зазначеного періоду, сприяють усталенню об'єктивного погляду на історичний розвиток цього процесу, зростанню його науково-теоретичної значимості в умовах нинішнього промислового виробництва в Україні, як елемента стимуляції якості продукції вітчизняних виробників. Теоретичні аспекти дослідження можуть бути у подальшому використані при написанні наукових праць з цієї проблематики, розробленні лекційних курсів з історії меблів та проектування інтер'єрів, створенні спецкурсів і спецсеминарів для студентів вищих навчальних закладів, підручників, посібників, іншої навчально-методичної літератури.

Ключові слова: дизайн, меблі, внутрішнє середовище, тенденції формотворення, кінець XX – початок XXI ст.

Strilets Valeriy, Ph.D. in History of Arts, Associate Professor of the Department of Computer Science, engineering graphics and design National Transport University; Lampeka Mykola, Ph.D. in History of Arts, Associate Professor of the Department of Computer Science, engineering graphics and design National Transport University; Khizhinsky Vladimir, Ph.D. in History of Arts, Associate Professor of the Department of Artistic Ceramics, trees, sculptures and metal Kyiv State Academy of Decorative and Applied art and design named of Mikhail Boychuk

Furniture design development trends late XX – beginning XXI century

The purpose of the article is to identify general trends in the development of furniture design at the end of the 20th beginning – XXI century, to determine and form an objective complex scientific view, of the development of the

design of the subject environment of this period. **The methodology** consists in the application of theoretical and empirical methods: comparative historical and objective-aspect analysis made it possible to determine the specifics of innovations in order to identify trends in the development of furniture design in the specified period; the problem-target method came in handy in the study and analysis of literary materials. **Scientific novelty**. In the study, for the first time, a comprehensive definition of the main signs of the formation and identification of the formulated main trends in the development of furniture design and the formation of the internal subject environment of the late XX beginning was applied XXI century. **Conclusions**. The results obtained allow us to identify the characteristic features of the form of creating furniture for interiors of the specified period, contribute to the establishment of an objective view of the historical development of this process, the growth of its scientific and theoretical significance in the conditions of the current industrial production in Ukraine. The theoretical aspects of the research can be further used in writing scientific papers on this topic, developing lecture courses on the history of furniture and interior design, creating special courses and special seminars for students of higher educational institutions, textbooks, manuals, and other educational and methodological literature.

Key words: design, furniture, internal environment, trends in shaping, the end of the XX – beginning of the XXI century.

Актуальність теми дослідження. Знання про історичний розвиток дизайну меблів в ту чи іншу епоху є складовою загальних знань всесвітньої історії мистецтва й культури, яка наочно висвітлює процес формування естетики матеріального середовища та комфорту життєдіяльності людини. Розвиток меблевих форм визначається потребами й смаками людей, які були панівними в певний історичний період. В свою чергу, стильові особливості форм предметів свідчать про рівень культури, життєвий уклад громадянського суспільства конкретної епохи, про рівень розвитку виробництва, пов'язаного з меблями. З огляду на розвиток нинішніх цивілізаційних процесів важко знайти сферу людської життєдіяльності в якій не використовуються меблі.

Отже, предметний світ відіграє важливу роль в історичній оцінці розвитку сучасного суспільства у його прагненні створення комфортного середовища. Крім того, наукові пошуки в цьому напрямі забезпечують додаткові стимули для більш осмисленого й удосконаленого продукування новітніх меблів виробниками й дизайнерами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У 1969 році Конгресом ІКСІД (ICSID) Міжнародної ради з промислового дизайну офіційно було прийнято запропоноване Томасом Мальдонадо визначення дизайну: «Дизайн – це творча діяльність, метою якої є визначення формальних якостей промислових виробів. Ці якості включають і зовнішні ознаки виробу, але насамперед – ті структурні і функціональні взаємозв'язки, які перетворюють виріб на єдине ціле як з погляду споживача, так і виробника. Дизайн прагне охопити усі аспекти навколишнього середовища людини, які зумовлені промисловим виробництвом» [11, 28-29].

Основними параметрами світового дизайну протягом XX століття виступали такі його властивості, здатності та особливості:

«міцно поєднувати в собі художнє та утилітарно-технічне начала, освоювати художній потенціал машини, задовольняти своїм продуктом однотипні потреби людей, але крім цього мати також і множинність художньо-проектних поглядів аж до задоволення запитів конкретного індивіда» [2; 3].

На рубежі 1970 – 1980 років із зародженням постіндустріальної культури ключовими поняттями терміну «дизайн» стають категорії художнього проектування та оформлення середовища життєдіяльності, як ефективні засоби соціально-культурних і соціально-економічних трансформацій. Термін «дизайн» вже отримує форму: «Дизайн – це комплексна міждисциплінарна проектно-художня діяльність, яка інтегрує в собі природознавчі, технічні, гуманітарні знання, інженерне та художнє мислення і спрямована в напрямку формування на промисловій основі предметного світу у «зоні контакту» його з людиною, в усіх без винятку сферах життєдіяльності. Центральною проблемою дизайну є створення чинників культурного і антропогенного середовища, як «гармонійного» і «цілісного» [7, 13].

Мета дослідження – виявити загальні тенденції розвитку дизайну меблів кінця XX – початку XXI століття, для визначення й формування об'єктивного комплексного наукового погляду на розвиток дизайну предметного середовища цього періоду.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціальний аспект розвитку дизайну середовища та формотворення меблів, його якісні зміни зумовлені як загальним стилем відповідної епохи, так і актуальними у той чи інший час вимогами суспільства до функціональних та естетичних якостей предметного середовища, на які, зокрема, мають вагомий вплив наукові та технічні досягнення, соціально-культурний поступ, перманентні видозміни способу життя. Існує

багатосторонній взаємозв'язок між дизайном середовища, його предметним наповненням та процесами життєдіяльності. Розвиток технологій ініціює зміни у звичках та умовах існування сучасної людини, це у свою чергу відповідає актуальним проблемам зумовленим новими моделями поведінки та якості життя, які формують модерні естетичні ідеали, нові художні форми організації середовища, формотворення меблів та обладнання інтер'єрів [7, 16].

На образ сучасного предметно-просторового середовища активно впливають нерегламентовані та нетрадиційні моделі поведінки людини. Розвиток цифрових і мобільних технологій зв'язку виводять дизайн меблів і середовища за межі традиційних форм його організації. На особливість формотворення сучасного предметного оточення впливають не тільки технологічно ефективні процеси, а здебільшого естетичні прояви, які характеризуються постійною зміною стилістики та моделювання функцій, покликаних забезпечити комфорт життєвих циклів людини.

Наразі в проєктуванні переважають мінімалістичні тенденції. Менше уваги приділяється формотворенню та формуванню цілісного комфортного середовища з використанням електроніки та механіки, що в теорії та практиці дизайну вважається перспективним вектором розвитку, хоч інколи потяг до краси та екзотики бере гору над функціональною доцільністю. Стиль «мінімалізм» виходить на нові позиції конструктивної чистоти й технологічності, використовуючи інноваційні матеріали і форми [9, 5].

У дизайні меблів паралельно існує і такий напрям, як арт-дизайн, яскравим виразником якого є «театральний стиль» [1, 98]. Цей стиль розвивається двома курсами – у першому меблям надають рис жіночності (наприклад, диван у вигляді яскраво нафарбованих губ або ж столик з підставкою у вигляді граціозної жіночої фігури), у другому інтер'єрні вироби й аксесуари наділяються підкресленою гламурністю, строкатістю, удаваною розкішшю. Власники таких інтер'єрів мають на меті вразити оточуючих, неординарно про себе заявити.

У виробництві меблів та обладнанні середовища використовують як індустріальні, так і ремісничі технології. Сьогодні виробництва дуже швидко реагують на зміни у моді, що дає їм змогу випускати нові «колекції» меблів малими серіями. Новітні технології, проєктний експеримент, серійне виробництво, використання послуг професійних дизайнерів – основа роботи кращих європейських та

світових меблевих фірм [6, 412]. Водночас слід зазначити низку негативних тенденцій розвитку дизайну меблів. В Україні спостерігається відсутність конкуренції, а відтак – нездоровий розвиток економіки, що у свою чергу зумовлює надмірну ціну та невисоку якість меблевих виробів, їх моральну застарілість.

На сучасному етапі досягнення ергономіки є своєрідними показниками ставлення демократичного суспільства до людини. Тому важливо проводити ергономічні дослідження положень людського тіла у просторі та його вплив на здоров'я. Особливо ефективним, на думку авторів, була б підтримка тенденції створення нових меблевих систем для різних напрямів трудової діяльності. Поодинокі приклади запровадження таких систем, як, наприклад, стоматологічне крісло чи крісло пілота військового літака вказують на необхідність ергономічних розробок для різних професій у великих кількостях уже сьогодні; що значно збагатить ринок сервісних послуг меблів.

Таким чином, підсумовуючи вищенаведену інформацію, можна сформулювати такі тенденції розвитку дизайну меблів та обладнання середовища кінця ХХ початку ХХІ століття:

– людина, її потреби, діяльність, забезпечення людині психологічного комфорту та повноцінного естетичного освоєння навколишнього середовища, урахування індивідуальних потреб і запитів кожної особистості;

– перевага функціонально-експлуатаційних, ергономічних та естетико-емоційних параметрів середовища життєдіяльності людини.

На сьогодні питання екології постають усе гостріше для різних галузей, у тому числі й для дизайну меблів. Якщо розглядати екологічні вимоги для меблів в цілому, то вони проявляються в гігієні та забезпеченні екологічності матеріалів, із яких виготовляються меблі. Гігієнічні вимоги, що «зумовлюють відповідність меблів, їх експлуатаційних характеристик і елементів фізичного середовища (мікроклімату, акустичного режиму, світлового клімату, умов гігієни та безпеки) особливостям організму людини» [8, 88], нині не завжди враховуються.

Вимога екологічності матеріалів, із яких виготовляються меблі, також украй важлива, адже матеріали, контактуючи з людським тілом, безпосередньо впливають на здоров'я, і цей вплив тривалий у часі, бо людина

користується меблями впродовж усього життя. З огляду на це можна навести цілу низку прикладів використання цілком нових в екологічному аспекті матеріалів, які сьогодні активно впроваджуються у процес виготовлення меблів. Любов до природи і запити споживачів спонукають створювати меблі з деревини (масиву), із якої виключаються всі гострі краї, мають місце гнучкі, приємні на дотик форми, природна текстура. Так, альпійська колекція ламінованих плит ДСП та стільниць австрійського концерну EGGER характеризується підвищеною стійкістю до дії таких агресивних факторів: прямого сонячного проміння, хімічних речовин, алкоголю, ефірів, кетонів (від [кальцій + ацетон] – органічна сполука, що містить карбонільну групу, пов'язану з двома вуглеводними радикалами), механічних ударів, дряпання, стирання, високої температури (можна ставити посуд із кип'ятком). При цьому негативний вплив випаровування клеїв, із яких вироблена плита, доведений до мінімуму.

Меблеві деталі з нового матеріалу – МДФ склали головну конкуренцію деревині на українському та європейському ринках. МДФ на 60–70% дешевше натурального дерева, за механічними та функціональними характеристикам також мають перевагу, тому що їхні фасади вологостійкі, не коробляться, стійкі до грибків та мікроорганізмів на відміну від ДСП (дерево-стружкових плит). Також на сучасному етапі розвитку дизайну меблів як екологічно чисті матеріали застосовують різні види металів, скла, пластмас.

Отже, підсумовуючи вищенаведену інформацію, можна сформулювати наступні тенденції розвитку дизайну меблів та обладнання середовища кінця ХХ – початку ХХІ століття: надання значущості екологічному аспекту в дизайні меблів та обладнання середовища, створення дизайнерського продукту з використанням ресурсо- і енергоощадних, нешкідливих і безвідходних технологій виробництва.

Для сучасного етапу меблевого виробництва характерні такі особливості розвитку конструкцій меблів:

–по-перше, це пошуки нових видів меблів, конструктивних рішень на базі нових функцій і функціональних процесів та оздоблювальних матеріалів;

–по-друге, виготовлення конструкцій, які були б одночасно міцними і легкими, збірно-розбірними з можливістю трансформування;

–по-третє, зниження їхньої вартості за рахунок використання новітніх не дорогих матеріалів.

Саме функціональність починає виступати пріоритетом за рахунок нового дизайнерського підходу до проектування меблів, де зміна процесу використання та функції конкретної моделі є однією з головних вимог. Зміна функції може спричинити зміну конструкції.

Наявність сучасних матеріалів також впливає на впровадження нових типів меблів. Поява надміцного скла сприяє створенню виробів, у яких матеріал є формою і конструкцією. Те ж стосується пластмаси та пластику.

Усвідомлення соціального аспекту використання меблів у малогабаритних квартирах спонукає дизайнерів створювати нові їх варіанти з функцією трансформації. Трансформація є одним із найскладніших проектних рішень. Саме під час трансформаційних процесів найчастіше відбуваються зміни конструкцій. Сьогодні ця тенденція активізується на ринку меблів.

Не менш важливим чинником у цьому процесі є цінова політика. Ефективність виробництва залежить не лише від зниження вартості продукції, а й від підвищення експлуатаційних якостей меблевих об'єктів житлового й громадського призначення. Так, реалізація у виробництві конструкцій, вузлів, фурнітури вимагає значних капіталовкладень, однак часові (тривалість, довгота в часі) експлуатаційні витрати таких систем значно нижчі. Очевидним фактором формування ціни меблів є вартість матеріалу, який впливає на якість кінцевого продукту. Тому виробники змушені знижувати вартість виробів, застосовуючи менш дорогі матеріали, а якість підвищувати за рахунок конструктивних рішень. Усе це призводить до появи нових типів меблів.

Отже, підсумовуючи сказане, можна сформулювати наступні тенденції розвитку дизайну меблів та обладнання середовища кінця ХХ – початку ХХІ століття таким чином:

–упровадження нових конструкцій, універсальних і трансформативних меблів та обладнання середовища;

–дизайн предметів з ефективним матеріаловмістом.

Вітчизняний меблевий дизайн починає вводити до свого арсеналу поняття експериментального й пошукового дизайну, а саме – гостро авангардного, яке претендує на відомий постулат «мистецтва для мистецтва» і

«дизайну для дизайну».

Сучасний технічний рівень і вдосконалення технологічних параметрів індустріального виробництва відкривають ширші перспективи у сфері дизайну меблів та обладнання середовища. Ще недавно виробничі технології були стримуючим чинником, та з часом їх розвиток відкриває нові можливості. Поява на ринку фрезерних станків з електронним управлінням дала змогу досить швидко серійно відтворити складне різьблення по дереву, попередньо спроектувавши його за допомогою комп'ютерних програм. Станок компанії «ІнСтанкоСервіс», налаштований на виконання фрезерних, координатно-сверлильних, гравірувальних робіт у 3D-форматі ATS-800, ATS-1515, ATS-761/762, значно прискорив процес виконання механічного різьблення по дереву, криволінійний розтин матеріалу, створення форм під вакуумне формування та майстер-форм для відливання з металів, виготовлення художнього паркету і т.ін. кардинально розширили арсенал технічних засобів, які використовують майстри меблевого виробництва. Нові можливості зміцнили тенденцію відтворення історичних стилів минулого.

Італійські дизайнери займають лідируючі позиції у виробництві меблів кінця XX – початку XXI століття. Ними приділяється велика увага меблевим системам в аспекті моделювання процесу діяльності людини в середовищі, у зв'язку з чим роль комп'ютерних програм у виробництві меблів набуває особливої актуальності.

Отже, у підсумку виявляється наступна тенденція розвитку дизайну меблів кінця XX – початку XXI століття:

–розповсюдження інноваційних ідей щодо впровадження нових матеріалів, технологій виготовлення меблів, підвищення в дизайні ролі комп'ютерних технологій;

–використання в проектній діяльності позитивних урбоекологічних, архітектурних, конструктивних і технологічних рішень середовища на засадах сталого розвитку.

Останнім часом у світовій практиці проектування та виготовлення меблів почала широко використовуватися етнотрадиція, заснована на наслідуванні етнічних форм та вишуканому ремеслі, прагненні до добротності, довговічності виробів, їх екологічності та ергономічності.

Традиція – це «процес позабіологічної передачі від покоління до покоління усталених культурно-побутових особливостей» [12, 21]. Завдяки певному консерватизмові, яким відзначається побутовий рівень досягнень конкретного регіону, забезпечується ефективна

дія механізму культурної спадкоємності, без якого неможливий розвиток нації. Визначено, що культурна традиція залишається універсальним механізмом, який завдяки селекції життєвого досвіду, його акумуляції і просторово-часовій трансмісії дає змогу різними засобами, у тому числі й методами дизайнерської діяльності, досягати необхідної для існування соціальних організацій стабільності.

Через культуру кожної нації з притаманними їй засобами художнього вираження формується нова традиція в суспільстві, спрямована на мінімізацію негативних наслідків науково-технічного процесу і покликана сприяти гармонійному розвитку й захисту кожного індивіда. Через це культура того чи іншого народу набуває в нових умовах найвагомішого значення, адже вона, керуючись традицією, завжди стоїть на сторожі виживання окремої людини та суспільства загалом.

З огляду на зазначене, наступна тенденція розвитку дизайну меблів на кінця XX – початку XXI століття може бути сформована таким чином: урахування національних, регіональних особливостей та традицій в дизайні меблів й обладнанні середовища.

Проектування меблів і предметно-просторового середовища – складний організаційний та «творчий процес, що передбачає світоглядно орієнтоване осмислення проблеми, формування об'єкта проектування як структурного компонента багатовимірного організованого простору середовища і його цільового використання, реалізацію рутинних операцій з його розроблення» [7, 48].

Розвиток сучасного дизайну в умовах орієнтації на прогресивні світоглядні тенденції формування просторово-предметного середовища життєдіяльності людини, розвитку інформаційних технологій, революційних технологічних змін, кардинального перегляду цивілізаційних стратегій супроводжується творчою активністю дизайнерів у процесі творенні нових цінностей і норм матеріального та духовного життя. Важливе місце у вирішенні проблеми формування гармонійного середовища відводиться концептам і тенденціям розвитку та дослідженню широкого спектру виражальних засобів дизайну як науково-практичної діяльності фахівців цієї галузі та загальної проектної культури [7, 58].

Методи наукового пізнання та методологія дослідження відіграють надзвичайно важливу роль у процесі

визначення впливу предметного середовища на загальну культуру соціуму. У дизайні проектування прийнято розглядати як гармонійне структурування предметного і процесуального аспектів у системі координат: людина – предмет – середовище. «У теорії і практиці дизайну широко використовуються методи структурного, системного, структурно-функціонального аналізу» [7, 58].

Методи структурного аналізу передбачають якісну й кількісну оцінку компонентів внутрішньої будови середовища. Методи системного аналізу застосовуються для вирішення складних проблем, пов'язаних з діяльністю людей. Вони дають змогу виявити взаємозв'язки і визначити взаємозалежність окремих складових оточуючого світу, як синергетичних елементів цілісного. Методи структурно-функціонального аналізу ґрунтуються на взаємодії складових, що характеризують результативність діяльності системи.

Як основа міждисциплінарного синтезу знань може використовуватися синергетика, що є загальнонауковою теорією самоорганізації, спрямована на пошук законів еволюції відкритих неврівноважених систем будь-якої природи з використанням категорій «біфуркація», «флуктація», «хаос», «нелінійність», «невизначеність», «незворотність». Синергетика формує принципово нову парадигму пізнання, найважливішими елементами якої є відкритість середовища і систем; нелінійність процесів.

Системний підхід під час проектування об'єктів полягає в тому, що «будь-який більш-менш складний об'єкт розглядається як порівняно самостійна система зі своїми особливостями функціонування й розвитку. Ґрунтуючись на ідеях цілісності й відносної незалежності об'єктів, існуючих у цілісному світі, принцип системності передбачає представлення будь-якого досліджуваного об'єкта як певної системи, яка характеризується: елементним складом; структурою як формою взаємозв'язку елементів; функціями елементів і цілого; законами розвитку системи та її складових» [7, 59].

Складну систему необхідно розглядати і як єдине ціле, і як сукупність взаємопов'язаних елементів, із різних точок зору у контексті основних загальносистемних принципів. Розрізняють такі принципи системного підходу: 1) «принцип остаточної глобальної мети: глобальна мета системи має абсолютний пріоритет; 2) принцип єдності: сумісний розгляд системи і як цілого, і як сукупності

компонентів (елементів, підсистем, системотворчих відношень); 3) принцип зв'язності як довільна компонента системи розглядається сумісно з її зв'язками з оточенням; 4) принцип модульності: у багатьох випадках у системі доцільно реалізувати декомпозицію на складові (модулі) різного ступеня загальності та розглядати їх як сукупність модулів та зв'язків між ними; 5) принцип ієрархії: здебільшого в системі доцільно реалізувати ієрархічну побудову або впорядкування (можливе напівпорядкування) її складових за важливістю; 6) принцип функціональності: структура системи та її функції повинні розглядатися разом з пріоритетом функції над структурою; 7) принцип розвитку: необхідно враховувати змінність системи, її здатність до розвитку, розширення, заміни складових, накопичення інформації; 8) принцип децентралізації: в управлінні системою співвідношення між централізацією та децентралізацією визначається призначенням та метою системи; 9) принцип невизначеності: невизначеності та випадковості повинні братися до уваги під час визначення стратегії та тактики розвитку системи» [7, 59].

Системний підхід до проектування передбачає нові уявлення про сприйняття навколишнього середовища, що ґрунтуються на закономірностях пізнавальних процесів, притаманних творчій особистості, як абсолютно домінуючого психофізіологічного типу людської діяльності. Розуміння особливостей сприйняття реальних об'єктів дає ключ до візуальної організації життєвого простору й творення зовнішньої форми кожного предмета зокрема. Художні якості меблів і предметно-просторового середовища загалом багато в чому визначаються внутрішнім зв'язком між їхніми елементами і компонентами, взаємодією і взаємовпливом.

Велике значення відводиться синтезу засобів художньої виразності та просторової організації. «Виразність кожного об'єкта, його емоційно-естетична дія переважно досягаються комплексним використанням прийомів просторової організації й сукупністю засобів, які виявляють і підкреслюють ціле, як єдине. Вирішення соціальних, ергономічних і екологічних аспектів під час комплексного проектування меблів і предметного середовища безпосередньо впливає на фізичне, психологічне й соціальне здоров'я окремої людини, так і суспільства загалом» [7, 61].

Кожне творче рішення аналізується відповідно до природно-географічних, соціальних, функціонально-експлуатаційних, знаково-інформаційних, ергономічних, науково-

технічних та інших вимог, цілісних художніх моделей та образу людини, для якої воно приймається [7, 61].

Отже, підсумовуючи наведені матеріали, формулюємо тенденцію розвитку дизайну меблів і предметного середовища кінця ХХ – початку ХХІ століття так: комплексне формування гармонійного цілісного середовища життєдіяльності людини.

Висновки. Можемо сформулювати такі тенденції розвитку дизайну меблів та предметного середовища кінця ХХ – початку ХХІ століття: в основі проектної діяльності закладені потреби людини, забезпечення її психологічного комфорту та повноцінного естетичного освоєння навколишнього середовища з урахуванням індивідуальних запитів кожної особистості; перевага надається функціонально-експлуатаційним, ергономічним та естетико-емоційним параметрам середовища життєдіяльності; значущість ролі екологічного аспекту в дизайні меблів та обладнання середовища, створення дизайнерського продукту з використанням ресурсо- і енергетично економних, нешкідливих і безвідходних технологій; упровадження нових конструкцій; універсальних і трансформаційних меблів та обладнання середовища, розповсюдження інноваційних ідей щодо впровадження нових матеріалів, технологій виготовлення меблів, підвищення в дизайні ролі комп'ютерного проектування; урахування національних, регіональних особливостей та традицій; комплексне формування гармонійного цілісного середовища життєдіяльності.

Окрім того, розвиток дизайну меблів кінця ХХ – початку ХХІ століття потрібно розглядати безпосередньо в контексті із предметним середовищем, яке відіграє важливу роль в історичній оцінці цивілізаційних процесів, а також забезпечує рівень усвідомлення громадянським суспільством окремої людини як духовної цінності.

Література

1. Даниленко В. Я. Дизайн: навч. посібник. Харків: ХДАДМ, 2003. 320 с.
2. Даниленко В. Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури ХХ ст. (національний та глобалізаційний аспекти) : автореф. дис. ... д. мистецтвознавства : 05.01.03. Львів, 2006. 36 с.
3. Даниленко В. Я. Основи дизайну : навч. посібник. Київ: ІЗМН, 1996. 92 с.
4. Jates Simon. An Encyclopedia of Chairs. London, 1999.
5. Jates Simon. An Encyclopedia of Tables. London, 1999.
6. Грашин А. А. Краткий курс стилиевой эволюции мебели : учеб. пособие. Москва: Архитектура-С, 2007. 416 с.
7. Мигаль С., Дида С., Казанцева І. Біоніка в дизайні просторово-предметного середовища: навч. посібник. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2014. 228 с.

8. Мигаль, С. П. Проектирование мебели : навч. посібник. Львів : Світ, 1999. 216 с.
9. Мухіна Н. Історія меблів. Епохи та стилі. Київ: КНУКІМ, 2003. 284 с.
10. Словник символів культури України. Авт. кол. В. П. Коцура, О. І. Потапенко, М. К. Дмитренко, В. В. Куйбіда. Київ: Міленіум, 2005. 351 с.
11. Словник з дизайну і ергономіки / за ред. В. О. Свірка. Київ: Український науково дослідний інститут дизайну та ергономіки, Спілка дизайнерів України 2009. 131 с.
12. Теорія та історія світової і вітчизняної культури. Авт. кол. Н. Я. Горбач, С. Д. Гелей, З. П. Росінська. Львів: Каменяр, 1992. 166 с.

References

1. Danilenko V. Ya. (2003). Design: textbook. manual. Kharkiv: KhDADM [in Ukrainian].
2. Danylenko V. Ya. (2006). Design of Ukraine in the world context of art and design culture XX century (national and globalization aspects): author's ref. dis. to obtain a scientific degree of Doctor of Arts: 05.01.03 technical aesthetics. Lviv National Academy of Arts [in Ukrainian].
3. Danilenko V. Ya. (1996). Fundamentals of design: textbook. manual. Kyiv: IZMN [in Ukrainian].
4. Jates Simon. (1996). An Encyclopedia of Chairs. London [in English].
5. Jates Simon. (1996). An Encyclopedia of Tables. London [in English].
6. Grashin A.A. (2007). A short course on the stylistic evolution of furniture: textbook. allowance. Moscow: Architecture [in Russian].
7. Mygal S. (2014). Bionics in the design of spatial-subject environment: textbook. manual. S. Mygal, S. Dida, I. Kazantseva. Lviv: Lviv Polytechnic Publishing House [in Ukrainian].
8. Migal, S.P. (1999). Furniture design: textbook. manual. Lviv: Svit [in Ukrainian].
9. Mukhina N. (2003). History of furniture. Ages and styles. Kyiv: KNUKIM [in Ukrainian].
10. Dictionary of symbols of the culture of Ukraine. (2005). ed. count V.P. Kotsura, O.I. Potapenko, M.K., Dmitrenko, V.V. Kuybida. Kyiv: Millennium [in Ukrainian].
11. Dictionary of design and ergonomics. (2009). Ed. V.O. Svirka. Kyiv: Ukrainian scientific Research Institute of Design and Ergonomics, Union of Designers of Ukraine [in Ukrainian].
12. Theory and history of the world and domestic culture. (1992). ed. count N. Ya. Gorbach, S. D. Geley, Z. P. Rosinskaya. Lviv: Kamenyar [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 12.10.2021
Отримано після доопрацювання 10.11.2021
Прийнято до друку 16.11.2021